

bpost

PB-PP | B-35036
BELGIE(N) - BELGIQUE

Afgiftekantoor 9450 Haaltert

Daens vandaag

Priester Daensfonds vzw

P.8

**“Nu je je leven hebt afgerond, openbaar je aan ons, in al je kracht,
wat het betekent om een goed mens te zijn.” - In memoriam Jef De Loof**

Opinieblad voor een warme samenleving

Tijdschrift van het Priester Daensfonds ■ 41ste jaargang nr. 3 - 2017 ■ Driemaandelijks tijdschrift
Toelatingsnummer 3775 ■ Erkenningsnummer P4A8022 ■ Afgiftekantoor: 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Vicky De Wolf, Middelkouter 68, 9450 Haaltert

1 november- bezinning aan het Daensfamiliegraf

WOENSDAG 1 NOVEMBER 2017

programma

9u00 - samenkomst aan ingangsboog stedelijke begraafplaats,
Leo de Bethunelaan, Aalst

9u15 - vertrek aan de ingangsboog van de begraafplaats voor een groet en het neerleggen van een bloemstuk op de graven van wijlen Frans De Neve, Luc Delafortrie en Herman Slagmulder, respectievelijk stichter-voorzitter en voorzitters van het Priester Daensfonds. **Terugkeer naar de ingang.**

10u00 - met doedelzakmuziek van de ingangsboog naar het **Daensfamiliegraf**. Johan Velghe kijkt de actualiteit in de ogen. Pieter Stevens bezint er zich over vrede. Joost Vandommele herinnert aan het oorlogsgeweld van 100 jaar geleden en stelt vragen hoe we daar vandaag mee omspringen. Lieve De Geyter leidt de aanwezigen door het programma heen. De muzikale Familie De Smedt zorgt voor intimiteit. Bloemen worden neergelegd. Het 'Gebed voor het Vaderland' verbindt.

Een afvaardiging van het Priester Daensfonds legt op Allerheiligen, 1 november, eveneens een bloemenkrans aan het graf van Aloïs De Backer in Denderhoutem.

Daens vandaag

Beste 'Daens Vandaag'-lezer,

Priester Daens wil geen provocaties of oorlogen maar vrede.

Priester Daens wil geen kernwapens testen maar vrije meningsuiting en democratie voor iedereen.

Priester Daens wil geen wapens kopen of verkopen maar vrouwenrechten, gendergelijkheid en recht op onderwijs overal ter wereld.

Priester Daens wil geen genocide maar een vredelievende samenleving.

Priester Daens wil geen zeeën vol bootvluchtelingen of vluchtelingenkampen maar een menswaardige opvang.

Priester Daens wil niet dat rijken nog rijker worden maar armoede uitroeien en een eerlijke verdeling van de rijkdommen van onze aarde.

Het is voor mij een grote eer dat ik, als eerste vrouwelijke voorzitter van het Priester Daensfonds, het voorwoord van de nieuwe editie van dit tijdschrift mag schrijven.

Ondertussen zijn onze drie zomeractiviteiten achter de rug. Verder in het tijdschrift vindt u hierover een kort verslag.

We focussen nu op 1 november, de jaarlijkse herdenking aan het grafmonument op de begraafplaats in Aalst en op 17 november, de Priester Daens Vredesloop (zie agenda en uitnodiging in dit tijdschrift).

In 2018 herdenken we het honderdjarig overlijden (+26/03/1918) van Pieter Daens. Het Priester Daensfonds wil deze herdenking niet zo maar voorbij laten gaan!

De Raad van Bestuur heeft een voorstel aan het Aalsters stadsbestuur gericht. Vanuit de stadsdiensten is er alvast positief gereageerd. Verdere uitwerking en overleg zijn heel binnenkort gepland. Meer hierover volgt zeker in een volgende editie van dit tijdschrift.

Het is de plicht van het Priester Daensfonds om het gedachtengoed van priester Adolf Daens verder te zetten. Zijn ideeën zijn nog steeds merkwaardig actueel. Het gaat immers om universele waarden van mensenrechten en het belang van armoedebestrijding, democratie, gezondheidszorg, huisvesting, migratie, Met ons aanbod van vaste activiteiten wil het Priester Daensfonds sensibiliseren: elkeen attent maken op en het onder de aandacht brengen van de actualiteit die indruist tegen dit gedachtengoed.

Laten we hoopvol vooruitblikken op een jaar van inzet en inkeer.

Vicky De Wolf
voorzitter

DAENSDAG, PINKSTERZONDAG 4 JUNI 2017

RECHT OP EEN WAARDIG LEVEN, TOEN EN NU

De viering van zestig jaar Daensmonument, zestig jaar Priester Daensfonds en zestig jaar Daensdag werd op Pinksterzondag kernachtig samengevat door E.H. Deken Marc Verwaeren. "Iedereen heeft recht op een waardig leven. Priester Daens stelde dat voorop."

"We gaan van de kaâ kerk naar de warme kerk", merkte deken Marc Verwaeren op. Dat viel letterlijk, maar ook figuurlijk te nemen. De Aalsterse Sint-Martinuskerk is ondertussen maandenlang dicht voor de uitvoering van de vijfde fase van de restauratiewerken, zijnde het installeren van de verwarming. De werken schieten goed op, zodat de Daensdag van 2018 met de misviering in de Sint-Martinuskerk kan aanvatten.

Figuurlijk had de quote van de deken ook betekenis. In zijn homilie verwees hij naar het eerbetoon en eerherstel twee jaar eerder

tijdens de Daensmis van 2015 uitgesproken door de toenmalige aartsbisschop Léonard. „De strijd voor waardigheid voor iedereen is niet gestreden. We dansen op een vulkaan van aanslagen, oorlogen, hongersnoden, klimaatverstoring en vluchtelingen."

Historicus en lid van de Raad van Bestuur van het Priester Daensfonds, dr. Hendrik Strypens, lichtte, zoals hij eerder schreef in de speciale uitgave van 'Daens Vandaag', nr. 2/2017, de geschiedenis van het zestigjarig Daensmonument toe.

God en de stilte zijn ver weg
de scène is bezet door halfgod en idool
en wij vergapen ons
priester Daens stelt vragen

de vrede sluimert
de oorlog danst zijn dodendans
van Syrië tot Soedan
priester Daens schudt het hoofd

soms is de mens
- wellicht veraf, maar ook naast ons -
een schakel in een raderwerk
waar de winst regeert
priester Daens ergert zich

we kunnen bruggen slaan
maar bouwen muren
die huiveren
voor woorden als asiel en vluchteling

priester Daens verheft zijn dwarse stem
die weerklank vindt
zijn boodschap blijft een steen
waarover ooit de macht struikelt

Wouter De Bruyne

Iconisch

Eerste schepen van Aalst Ilse Uyttersprot wees het Daensmonument als iconisch aan. *“Beeldhouwer Marc De Bruyn kon de kracht van een persoon of een idee op een treffende manier omzetten in monumentale beelden. Het Daensmonument plaatst - als een sterke metafoor - de figuur van Daens centraal, midden in een arbeidersgezin. Een treffender hulde kon men de volkspriester Daens niet brengen, dan door hem uit te beelden te midden van zijn arbeiders. De thema's die de figuur van priester Daens nog steeds oproepen, blijven ook in deze flitsende tijd even actueel en universeel als in zijn tijd: armoede en uitbuiting, mensen tegen elkaar opzetten. Daens stond voor een open burgerdemocratie. Hij ijverde voor burgerdemocratie en fundamentele menselijke gelijkwaardigheid, vandaag nog aan de orde. Bij ons merken we dat de individuele vrijheid nooit zo groot was en toch blijft de balans werk-privé een moeilijk te vinden evenwicht. Burn-outs en depressies wijzen op diepere oorzaken. De cohesie van een maatschappij is ook gebaseerd op een levendige en volksverbonden identiteit waarbij mensen voor elkaar open staan met respect voor hun taal en cultuur. Daens was op dit vlak ook een inspirerend lichtbaken in de historische Vlaamse Beweging. Het is niet toevallig dat deze boodschap nadien ook werd opgenomen door andere belangrijke sociale voorvechters, zoals kardinaal Jozef Cardijn, de stichter van de KAJ, de Katholieke Arbeidersjeugd, wiens overlijden 50 jaar geleden in 1967, ook dit jaar wordt herdacht.”*

Symbolische plaats

“Priester Daens kijkt naar de overzijde van de Dender”, stelde Vicky De Wolf in haar maidenspeech als voorzitter van het Priester

Daensfonds. "Als symbolische plaats voor de verbondenheid, over alle geledingen van Aalst heen, kan deze plaats tellen. Priester Daens koos, tegen de stroom in, de kant van de gewone mens, de kleine man. Die sociale strijd is nog niet gestreden. Zo komt in de 21e eeuw een steeds verder in ons privé-leden indringende mondialisering dreigend over, en heeft deze steeds meer impact op onze levens- en werkomstandigheden." Vicky De Wolf citeerde Mahatma Gandhi bij de opsomming van knelpunten en oplossingen: *"De wereld biedt genoeg voor ieders behoefte, maar niet voor ieders hebzucht."* Na de bloemenhulde met opmerkelijk veel kransen en tuilen, ging het naar de stadsfeestzaal.

Katholieke dialoogschool

Tanja Biebaut stelde de groei naar de scholenentiteit Priester Daens College voor, evenals de pedagogische invulling. Het gaat om een hertekening van het Aalsters onderwijslandschap, kaderend in de conceptnota van de Vlaamse regering (2016) over de bestuurlijke optimalisatie en schaalvergroting. De vzw Priester Daens College telt 7.330 leerlingen, waarvan 3.555 in het basisonderwijs en 3.775 leerlingen in het secundair onderwijs. De nieuwe scholenentiteit telt 1.136 gesubsidieerde personeelsleden en omvat 19 administratieve scholen die zich in Aalst, Nieuwerkerken, Haaltert (Kerksken) en Mere localiseren.

De nieuwe scholengroep heeft een aanbod over het hele spectrum van leerplichtonderwijs: gewoon, buitengewoon, voltijds en deeltijds, peuter en kleuter, lager en secundair, ASO, TSO en BSO.

Missie

De missie van de nieuwe scholengroep is het verstrekken van onderwijs van bij de start van de schoolloopbaan; onderwijs voor de bredere jongerenbevolking, waarbij in het secundair onderwijs de nieuwe scholengroep alle onderwijsniveaus in huis heeft; het helpen ontdekken en ontwikkelen van talenten; het bieden van een breed ontwikkelde zorg voor alle leerlingen.

Het klonk erg daensistisch toen Tanja Biebaut stelde: *"Onze missie is onderwijs verstrekken aan alle lagen van de bevolking, door dit te doen kan onderwijs zijn emancipatorische rol volledig spelen. Een belangrijk uitgangspunt voor de nieuwe scholengroep is de gelijkwaardigheid van alle onderwijsvormen en van alle onderwijsinrichtingen. Iedereen 'college' is geen holle frase, maar belichaamt waar wij willen voor staan."*

Over de naamkeuze: *"De figuur van Priester Daens is consistent met de waarden van het gemeenschappelijk pedagogisch project, dit is de katholieke dialoogschool: christelijke inspiratie, zorgen voor elkaar, openheid, vrijheid en verantwoordelijkheid en een groot engagement."*

De streefdatum voor de effectief bestuurlijke fusie is 1 september 2018.

Z'n duivels ontbinden

Björn Rzoska (Groen), Vlaams volksvertegenwoordiger, stelde dat hij er graag bij geweest was die 3e maart 1898 in de Kamer. De socialist Emile Vandervelde ontbond die dag al zijn duivels. Hij noemde de Belgische bisschoppen, die priester Daens net een verbod hadden opgelegd om aan de verkiezingen deel te nemen 'de hansworsten van het kapitalisme'.

"Voor Daens liepen taal en sociale strijd parallel. Ik ben niet te beroerd om te erkennen dat er hardnekkige uitdagingen blijven bestaan waar we politiek veel minder in slagen om de strijd definitief te beslechten. De armoede is vandaag een pak onzichtbaarder geworden, maar toch blijft globaal in Vlaanderen de armoede zowat rond de 11 % hangen. De cijfers zijn hard: tussen 2008 en 2015 is het aantal mensen met overmatige schuldenlast gestegen met 60 procent. Er zijn 40 procenty meer leefloners. Het aantal huishoudens dat medische zorg heeft moeten uit- of afstellen omwille van geldproblemen is verviervoudigd in diezelfde periode. Ik voel in de debatten hierover me als progressief politicus - die andere oplossingen ziet dan conservatieve collega's - absoluut niet superieur. Het welvaartsvast maken

van steun, een voorstel van de christendemocraten zowat tien jaar geleden, is wat mij betreft nog steeds essentieel. Daarvoor zijn meer middelen nodig. Het invoeren van een veel rechtvaardiger en ecologisch belastingstelsel is daarbij een instrument. Ik krijg het niet langer uitgelegd - wil het zelfs niet langer verantwoorden - waarom een inkomen uit arbeid veel zwaarder wordt belast dan een inkomen uit vermogen. Europa tikt ons op de vingers: stop met iets meer dan 4 miljard euro per jaar in het stelsel van salarismaxima te pompen en zorg voor een verschuiving van lasten op arbeid naar lasten op vervuiling."

Waarden

De gastspreker stipte aan dat we vandaag in sterk gepolariseerde tijden leven, tijden waarin mensen op zoek gaan naar houvast, naar verbinding, mededogen en solidariteit. *"Waarden waar ook de daensisten op dreeven. Waarden waar gelukkig nog heel wat politici door gedreven worden, los van hun politieke overtuiging. En af en toe zien we nog praktijken opduiken waarbij Vandervelde zou fulmineren: 'de hansworsten van het kapitalisme'. Maar waar we gelukkig in de verantwoording die volgt kunnen zien: **Daens leeft!**"*

■ IN MEMORIAM ■

JEF DE LOOF, EEN REUS

“Nu je je leven hebt afgerond, openbaar je aan ons, in al je kracht, wat het betekent om een goed mens te zijn.” Die korte tekst mogen weinigen zich op hun rouwprentje toe eigenen. Dit posthum eresaluut komt Jef De Loof ten volle toe. Zijn talenten vergooide hij niet, noch als medicus, noch als een man met principes en bovenal een geweten.

Het werd die zomerse zaterdagvoormiddag in de Aalsterse Capucienenkerk geen rouwdienst, maar een dankbaar afscheid van een ge- en vervuld leven.

Ze waren met velen die het woord voerden. Nooit werd in herhaling gevallen. Jef was immers een man met vele gaven. Hij koppelde intellect aan gezond verstand, groene vingers aan technisch vernuft. Hij argumenteerde vele pleidooien voor conflictbeheersing, maar vond zich niet te min om de bagage van de sporters te bewaken tijdens de Priester Daens Vredesloop.

Op internationaal vlak actief met de Artsen tegen atoomwapens, wist hij dat vrede stichten begint in je eigen omgeving. Zo ontstond het Aalsterse Vredeshuis. Hij was een zachtmoedig man, maar in hem brandde het vuur van de verontwaardiging. De laatste weken voor zijn afscheid van deze wereld wees hij nog de hypocrisie aan van de Belgische politici.

Ultiem haalde hij zijn gram. Op zijn laatste dag in dit ondermaanse wezen honderddertig naties kernwapens af. België keerde zich tegen het verdrag. Petit pays, petit esprit.

Jef liet zijn patiënten nooit in de steek, daar had hij zelfs een botsing met de Orde van Geneesheren voor over. Hij was een belezen én kritisch man, ondermeer voor de farma-industrie. Hij ontwikkelde een methodiek om ziektepatronen bij zijn patiënten te onderkennen. De huisartsen werden door zijn inzet uit de onderste lade van de medici gehaald. ‘Hij was een reus in het landschap van de huisartsen’, klomk het.

‘Die grote meneer die onze kleine grootvader was’, hoorde ik een ontroerde kleindochter vertellen. Altijd was hij het die als laatste ging slapen en als eerste op was. Hij was een sociaal geëngageerd man. Had een brede interesse, was tactvol, discreet en steeds goed gemanierd. De vredestichter was een zachtmoedig man, beheerser van de geweldloze dialoog, maar begenadigd met een ijzersterke overtuiging.

Dr. Jef De Loof heeft zijn overtuiging uitgezaaid in vele geesten. Ook al rust hij nu, toch blijft hij actief. Alleen goede reuzen hebben die gave. ■ *Johan Velghe*

Priester Daens Vredesloop & -tocht

GRAAG TREFFEN WE MEKAAR OP
DE 7DE VREDESLOOP & DE 2DE VREDESTOCHT

ZONDAG 12 NOVEMBER 2017

SMI, VRIJHEIDSSTRAAT 22, AALST

Inschrijvingen 7de **Vredesloop** vanaf 12u

► afstanden: snoepjesloop, 400m, 800m, 1200m,
5km + CM Duorun, 10km of 15km)

Inschrijvingen 2de **Vredestocht** tussen 8u en 15u

► afstanden: 4, 8, 15 of 21km

Prijsuitreiking vanaf 17u.

3de poëtisch muzikale wandeling verrast

De derde editie, op zondag 25 juni 2017, van de poëtisch-muzikale wandeling langs Daenssites in het Aalsterse stadscentrum, blijft verrassen. Een nieuwe locatie, de kapel van de Theresianen aan de Louis D'haeseleerstraat, diende zich aan. Er waren de vertrouwde en nieuwe gezichten bij de uitvoerders en niet in het minst de verrassende keuze van de muziekstukken en de poëzie. En er was het publiek: sterk luisterbereid, genietend, de zonet beleefde ervaring becommentariërend tijdens de korte gesprekken met de toevallige wandelpartner tussen de 'bedrijven' door. De harmonie tussen luisteraars en uitvoerders was tastbaar.

VURIGE TONGEN

JOHAN VELGHE, TOESPRAAK DAENSDAG 4 JUNI 2017

Een ochtendlijke kop koffie is aan mij niet besteed. Aan die mededeling hebt u, dames en heren, niet veel, om niet te zeggen niets. Maar weet dat door het afwijzen van ochtendlijke koffie ik gistermorgen aan het ergste ontsnap ben.

In plaats van rustig het voorspelbare moment te kunnen afwachten waarop het lied 'Op een mooie Pinksterdag' mijn cynische geaardheid zou strelen, pleegde vice-premier Alexander Decroo een regelrechte verslikkende en verstikkende aanslag op mij.

Via radiogolven liet hij mij en ongetwijfeld ook anderen met opgewekte stem weten dat werknemers een bonus verdienen. Ze dienen deel te hebben aan de winsten van de onderneming waar ze werken.

Hebben de vurige tongen van deze Pinksterhoogdag alsnog de vice-premier en zijn gezellen van de Wetstraat het licht en het inzicht geschonken om iedereen aan de Ronde Tafel van de solidariteit, gelijkwaardigheid, rechtvaardigheid en armoedebestrijding te laten aanschuiven? Wanneer superieur blauw predikt dat arbeid gelijk dient te zijn aan kapitaal, boer pas in de naderende electorale periode op je ganzen.

Waar we wel zeker van zijn is dat zestig jaar en meer de vurige tongen van Pinksteren wel hun werk deden en de idee aanreikten om

het hoopvolle verhaal en de hopeloos lijkende strijd van Adolf Daens te verzinnebeelden en via een monument aan volgende generaties door te geven.

Met fierheid in onze stem dankt de huidige lichte bestuursleden van het Priester Daensfonds zij die zestig jaar geleden tegen alle moedwil, onbegrip en regelrechte tegenwerking in, toch koppig, zoals het daensisten betaamt, doorgezet hebben en het monument met de sterke symbolische uitdrukking gerealiseerd hebben. Zij waren ook de grondleggers van het Priester Daensfonds en van de jaarlijkse Daensdag.

Eén van hen, Willy De Turck, erevoorzitter van het Priester Daensfonds, is hier aanwezig. Onze dank is groot. Wat u, samen met de comitéleden, zestig jaar presteerde, kneedt ons in het Priester Daensfonds tot op dit eigenste ogenblik nog altijd tot 'believers' in een Vlaamse samenleving die niemand overboord kiepert, niemand achterlaat, niet teert op Decroo-bonussen bij goed ondernemingsweer, maar zonder uitzondering iedereen beschermt bij ziekte, ouder worden, geboren worden in kansarmoede.

Dank aan onze eerste voorzitter wijlen Frans De Neve, dank aan wijlen voorzitter Luc Delafortrie die het Priester Daensfonds uit de herdenkingsmodus haalde en het daensisme een historische en actuele invulling gaf.

Dank aan wijlen voorzitter Herman Slagmulder die de actualiteit van de daensistische krachtlijnen concreet vorm gaf in het 'mededaderschap', van de oprichting van het wijkgezondheidscentrum Daenshuis in Aalst. Dank aan voorzitter Rob Librecht die het Priester Daensfonds een nieuwe en werkbare structuur gaf en het herdenkingsjaar 2007, honderd jaar na het overlijden van Priester Daens, een zeer brede, maar tevens diepgaande inhoud meegaf.

Vandaag dank ik Vicky De Wolf. Geëngageerd tot en met, boordevol daadkracht, zij neemt de fakkel over. Zestig jaar Priester Daensfonds en met enig schaamrood op de wangen moet ik bekennen, de eerste vrouwelijke voorzitter van het fonds.

Dank Vicky om het engagement op te nemen in wat door sommigen (en mijn inziens hebben ze het bij het rechte eind) als een 'moeilijke' vereniging aangewezen wordt. Immers sociaal engagement en blijven hameren op de essentie van samenlevingsopbouw, ligt vandaag niet goed in de markt. En dat het Priester Daensfonds evenzeer

staat voor het belang van complexloze Vlaamse identiteitsbeleving, voor een actieve tolerantie en democratische soevereiniteit, maakt dat er al eens frictiepunten ontstaan.

U hebt het begrepen, de dank van het Priester Daensfonds gaat niet enkel uit naar de gewezen voorzitters en de huidige voorzitter, maar naar alle generaties bestuursleden, participanten in werkgroepen, leden van de redactieraad.

Nooit mocht ik het Priester Daensfonds ervaren als een clubje doemdenkers, noch als een stelletje welwetters, bestweters. Maar het doet wel deugd - niet dat wij er een directe verdienste aan hebben - dat de krachtlijnen waar Daens voor stond in de maatschappelijk kantelende jaren van zijn tijd, vandaag opgepikt worden in een realisatie waar permanent aan een pedagogisch verhaal zal geschreven worden, bepalend voor welzijn en welvaart van generaties jongeren in de Denderstreek: het Priester Daens College als wissel op de toekomst.

Daarnet verwees ik er naar: het actieve pluralisme van het Priester Daensfonds.

De aanwezigheid van Björn Rozka, fractievoorzitter van Groen in het Vlaams Parlement, vandaag hier als gastspreker, getuigt van onze goedwillige, maar standvastige houding als actieve pluralisten. De eerste regel van samenlevingsopbouw is het luisteren naar elkaar argumenten.

U weet ondertussen al dat ik niet van ochtendkoffie houd, evenmin houd ik van sponsachtige boterhammen, ziekenhuisboterhammetjes, je kent ze wel. 't Schijnt tot de voedselcategorie te behoren, geschikt om te overleven, niet om van het ware leven te proeven.

We hebben een ziekenhuisboterhammetjes-beleid, ziekenhuisboterhammetjesregeringen, de vorige en de voorvorige inbegrepen.

Te lezen in de kranten:

- *"We durven niet na te denken over wat onze geprezen Westerse waarden in de dagelijks praktijk waard zijn."*
- *"Alleenstaande moeders zijn de klos"*
- *"Hoe armer de ouders, hoe minder de kinderen over geld weten"*
- *Over uitkeringen optrekken tot aan de armoedegrens: "De belofte die al tien jaar lang wordt gebroken"*
- *Over de nieuwe kinderbijslag: "Socialer dan gevreesd, minder sociaal dan gehoopt"*
- *Over het toeschuiven van de Zwarte Piet naar de media: "Het onvermogen om redacties met een mening, die zich niet laten afblaffen of bevoogden, te verdragen"*
- *"We moeten de fiets op, maar fietspaden zijn valkuilen"*

Consistent verhaal

In een maatschappij die vastgeroest zat in de grote ongelijkheid, pakte Daens uit met een consistent verhaal. Zo rechtlijnig als rechtlijnig maar zijn kan. Hij sloopte muren. Bleef zichzelf, maar ging praten en samenwerken met andersdenkende medestanders op een deel van het af te leggen traject.

Vandaag is de ongelijkheid snel groeiend. Sponsachtige beslissingen en ziekenhuisboterhammetjes zijn gericht op overleven, niet op hét leven, welzijn en welvaart waarop eenieder recht heeft.

Als we Vlaanderen lief hebben, zoals het ooit romantisch klonk, dan heeft de Vlaming - voor het Priester Daensfonds staat dat voor de hele Vlaamse bevolking, iedereen die hier woont, school loopt, werkt of werkzoekende is, van een leefloon overleeft,... zonder enige uitzondering -, dan heeft de Vlaming dus, recht op een beleid, recht op regeringen die resoluut gaan voor het beste onderwijs en de bijhorende begeleiding.

Recht op maximale tewerkstelling, de bijhorende begeleiding én fatsoenlijke verloning.

Recht op kwaliteitsvol wonen. Recht op op duurzaamheid gerichte mobiliteit. Recht op betaalbare gezondheidszorg. Recht op gezond klimaat.

Recht op een respectvolle oude dag, zoals Daens het uitdrukte. Recht op een seniorenvriendelijke omgeving zowel qua wonen, thuiszorg, maaltijden, sociale contacten en cultureel aanbod.

Recht op de zekerheid dat eenieder zonder onderscheid daartoe een rechtmatige fiscale bijdrage levert.

Recht op participatieve democratie in het verlengde van het algemeen enkelvoudig stemrecht waar de daensisten zo voor vochten.

Op een mooie Pinksterdag zullen we ooit dit Vlaanderen liefhebben. Politici en wij allen, doe er iets aan. Dit is dé betekenis van het Daens-monument op het Werfplein.

EEN ANDERE KIJK OP DE VLAAMSE BEWEGING EN OP DE BELGISCH-SOCIALISTISCHE GESCHIEDSCHRIJVING

Joost Vandommele, publicist, gediplomeerd stadsgids in Gent, lid van de raad van bestuur van het Priester Daensfonds én auteur van het in maart laatstleden voorgestelde referentiewerk 'Gent, een bakermat van democratie en socialisme' leidde in augustus een gezelschap van het Priester Daensfonds langs merkpunten van de Gentse arbeidersbeweging: Jacob van Artevelde, Ons Huis, café Le Chat Noir, het geboortehuis van Lieven Bauwens, de patronale coöperatieve bakkerij Het Volksbelang, het voormalig woonhuis van Frits Van den Berghe, de Vossenstaart of de tweede stek van de Vrije Bakkers, het standbeeld van Pierre de Geyter, het Van Crombrughegenootschap waar Multatuli in 1867 sprak voor dertienhonderd Gentse arbeiders, het woonhuis van Edward Anseele in de Baudelostraat, het Koninklijk Atheneum, het geboortehuis van Edward Anseele in de Sint-Amalbergastraat, het standbeeld van Karel Waeri, het bisschoppelijk paleis waar Daens in 1894 zijn plannen voor verkiezingsdeelname uiteenzette en mgr. Stillemans menige sanctie tegen hem uitsprak, het vroegere grootseminarie waar Daens in 1871-'73 zijn priesteropleiding genoot en het stadhuis waar Hector Plancquaert activistisch oorlogsschepen was vanaf maart 1918.

Zowel dr. Hendrik Strypens, lid van de raad van bestuur, als Herman Gevaert, lid van de algemene vergadering van het Priester Daensfonds recenseerden het 436 pagina's tellende boek.

Hendrik Strypens

HENDRIK STRYPENS: EEN VERRASSEND BOEK

Op 18 maart 2017 werd in 'Ons Huis' op de Vrijdagmarkt in Gent, in aanwezigheid van een grote groep sympathisanten en geïnteresseerden het boek van ons bestuurslid Joost Vandommele voorgesteld.

'Uiteraard is dit geen wetenschappelijk werk', schrijft de auteur zelf in zijn inleiding. Naar mijn mening, een veel te bescheiden oordeel. Hierin staan meerdere onbekende of weinig belichte feiten die in wetenschappelijke tijdschriften als Brood en Rozen of Wetenschappelijke Tijdingen niet voorkomen. Om over de talrijke illustraties maar te zwijgen. Deze non-conformist voor wie Vlaams én sociaal, sociaal én Vlaams op een natuurlijke wijze verbonden zijn, laat dat ook blijken in zijn boek. Dat dit kan gebeuren in een socialistische uitgave, wekt vertrouwen voor de toekomst.

Terecht situeert Joost Vandommele het begin van de democratie in 1127-1128, na de moord op graaf Karel de Goede in Brugge. Bij de keuze van een nieuwe graaf dwingt de heer van Aalst, Iwein van Aalst, aan op vastgelegde afspraken tussen het grafelijk gezag en zijn onderdanen. In feite blijkt dat voor de Vlaamse steden de feodaliteit - veel vroeger dan elders - heeft opgehouden te bestaan (p. 22-23). Ook de Vlaamse muntslag in Aalst (Rijks-Vlaanderen) wijst op deze onafhankelijkheid. De belangrijkste reden is nochtans dat Vlaanderen economisch weggroeit van zijn leenheer, de Frans koning. Dankzij de invoer van Engelse wol ontwikkelt zich een bloeiende lakennijverheid en wordt Gent een wereldstad met 64.000 inwoners. De ambachten (vooral de wevers), die tevens de militie leveren, eisen medezeggenschap van de patriciërs (begin 14e eeuw).

Zijn de democraten uit Gent onder leiding van Jan Borluut slechts met een minderheid op de Guldensporenslag (1302) bij Kortrijk aanwezig, dan zorgt de uitslag van deze veldslag overal voor volksoptstanden, zowel in Vlaanderen als tot in Nederland, Frankrijk en Italië toe. In Gent zelf zet het democratisch weversbestuur zich tot 1319 door en verwezenlijkt belangrijke realisaties: de stukken van de stad worden in de volkstaal geschreven, de plannen voor de bouw van het belfort worden gemaakt en de stormklok Roeland wordt gegoten (p. 62).

Maar de Franse koning verkeert door zijn vele oorlogen voortdurend in geldnood en blijft zijn leger op het rijke Vlaanderen richten. Eindigt de Slag op de Pevelenberg (1305) nog onbeslist, dan keren nadien de kansen.

De Gentse rijken (patriciërs) komen terug aan de macht. De graaf Lodewijk van Nevers speelt in dat proces mee en zet Gent tegen Brugge op. Zelfs de Gentse militie vecht mee in het Franse leger (p. 76-78). De eerste slachtoffers zijn de vrije kerels uit de kuststreek die onder leiding van Zannekin op de Kasselberg (1328) in het zand bijten.

En dan komt Gent aan de beurt. Gedurende vijftig jaar met vallen en opstaan (1337-1382) biedt de stadsrepubliek onder de Arteveldes en Jan Hyoens met de Witte Kaproenen heldhaftige weerstand. En terug draait alles rond de invoer van Engelse wol (p. 84). Wanneer Edward III, koning van Engeland, meent aanspraak te maken op de Franse kroon, kiest Jacob van Artevelde - gekozen door 52 neringen als opperdeken - voor Edward III als Franse koning. Zo komt aan de aangegane neutraliteitspolitiek op buitenlands vlak een einde.

De kleinere Vlaamse steden verzetten zich eveneens tegen de grote drie - Brugge, Gent en Leper - en de interne machtsstrijd tussen wevers en volders eindigt met de moord op Jacob van Artevelde (17 juli 1345). De gevolgen blijven niet uit. Verschillende gelddevaluaties, pestepidemies, groeiende concurrentie met goedkoper lakens maken dat de Gentse textielnijverheid stagneert en het bevolkingsaantal daalt.

Na Jan Hyoens, die vergiftigd wordt, doen de wevers beroep op Filip van Artevelde. Hij wordt een van de vijf hoofdmannen in 1382, verslaat de graaf Lodewijk van Male op het Beverhoutveld bij Brugge en wordt 'Ruwaard', regent van Vlaanderen. Maar in West-Rozebeke lijdt Gent een definitieve nederlaag en Filips sneuvelt er.

Ook tegen het Bourgondisch centralisme verzet Gent zich nog, maar zijn troepen worden in 1453 bij Gavere in de pan gehakt. Nadien komen de Habsburgers aan de macht en begint een drie eeuwen lange strijd tussen de Habsburgers en Frankrijk met Vlaanderen als slagveld. Voor Gent eindigt het in 1540 met een publieke vernedering als stropdragers vergiffenis vragen aan de Gentse zoon, keizer Karel V. De stad verliest alle voorrechten en krijgt er een dwangburcht bij: het Spaanse kasteel.

Het laatste grote verzet dateert van 1577 tot 1584. Dan richten de calvinisten naar het voorbeeld van Genève een stadsrepubliek op, met Hembijze, Utenhove en Van Rijnove in de hoofdrol. Het einde van die godsdienstoorlogen is bekend. Intellectuelen, handelaars en hoge burgerij wijken na de nederlaag uit en maken vooral de Verenigde Provinciën groot. Slechts de katholieke kerk, adel en de machteloze landbouwers blijven over. In uitgebreide voetnoten geeft de auteur deze verzetsperiode tot in de kleinste detailsweer.

De jaarlijkse studiedag van het Priester Daensfonds, editie 2017, ving aan de voet van Artevelde op de Gentse Vrijdagmarkt aan.

▲
Herman Gevaert

HERMAN GEVAERT: HET BOEK IS EEN NASLAGWERK

In het passende historische Volkshuis bij de Vrijdagmarkt in Gent stelden o.m. prof. em. Herman Balthazar, prof. Gita Deneckere en dr. Hendrik Defoort de unieke, nieuwe publicatie, verrijkt met zorgvuldig uitgekozen illustraties, van de auteur Joost Vandommele voor, in de bovenzaal met ruim driehonderd bijzonder geïnteresseerden.

De auteur zelf, die zijn werk in eigen beheer wilde uitgeven, ongebonden zoals hij is, dankte allen die hem de jongste jaren gesteund en aangemoedigd hadden, onder andere alle AMSAB-medewerkers, vrienden en gezin.

Maar dergelijke fraaie uitgave had hij niet verwacht. Daarbij herhaalde hij uit zijn 'Inleiding': *"In dit boek wil ik op een bevattelijke, schematische manier het belang van Gent beschrijven voor de democratie in het algemeen en het socialisme in het bijzonder."* Zo verwijst hij naar de 'gewone' mensen die voor een groot deel anoniem de feitelijke geschiedenis schragen.

Op de achterkaft lees ik de grote drijfveer om die geschiedenis van Gent te schrijven. Het gaat om de sociale geschiedenis: *"Die is te weinig ontgonnen en is vooral een te weinig geëxploiteerde goudmijn."*

Het zou dan wel de geschiedenis van de middeleeuwen tot en met de negentiende eeuw worden, zijn grote uitdaging. Vandommele slaagde er echter in te synthetiseren, het bewustzijn te versterken of zelfs aan te zetten tot een vernieuwde sociale strijd. Dat alles bewerken moest evenwel op een toegankelijke wijze overgebracht worden. Met voldoende tussentitels en rode steunwoorden is het eenvoudiger om iets terug te vinden. Het is ook niet nodig het boek van 'a tot z' volledig te lezen. Het boek is duidelijk ook een naslagwerk en het kan ook op eenvoudige aanvraag in pdf-vorm verkregen worden.

De vraag die we ons kunnen stellen, is: Vanwaar komt het engagement van de auteur om hoop te wekken voor een betere toekomst? en *"... Het is ook zo dat de mensen niet zo vlug vergeten hoe het vroeger was, sociaal-economisch."* Het is evenwel nodig te wijzen op betere, huidige sociale situaties. Het bestaande sociaal vangnet is absoluut geen natuurlijk gegeven, het kwam er niet vanzelf. En dat wordt vaak vergeten. Het is precies dat wat de auteur wil veranderen.

Een belangrijk gespreksonderwerp met hem is natuurlijk waar zijn betrokkenheid vandaan komt om dit uitgebreide boek te schrijven.

Spontaan bekend Vandommele dat hij van jongsaf aan een natuurlijke interesse had voor geschiedenis; die vergrootte vlug door de vele Gentse vragen die zijn vader graag beantwoordde. Bovendien schreef zijn vader zelf, als pomoloog, de 'Wereldgeschiedenis van alle groente- en fruitsoorten', succesvol en eveneens in eigen beheer.

De auteur Vandommele verwierf zijn rijke historische kennis over zijn stad Gent, ooit de belangrijkste textielindustriestad ter wereld, door zijn permanent gebleven onderzoekswerk, vooral door zijn kritische lectuur als autodidact. Intussen gaf hij voordrachten, schreef essays en leidde ontelbare gidsbeurten.

Dat alles versterkte de basis van de verworven kennis in de voorbije decennia en versterkte zijn overtuiging dat er inderdaad nood was aan een breed opgevatte sociaal-economische geschiedenis van Gent als centraal gegeven, vanuit de middeleeuwen tot en met de negentiende eeuw.

Vandommele verwerkte zijn kennis en inzichten, voor zijn recent pensioen, als spoorwegbediende, ACOD-militant - en dus links genoemd. Het boek is opgedragen aan zijn kameraden van de socialistische vakbond en in het bijzonder aan Arseen Major (1905-2004).

Joost Vandommele behoort tot de eerder kleine groep van geëngageerden van ACOD en tegelijk Vlaamsgezinde linksen. Hij noemt zichzelf eerder een Vlaamsgezinde linkse dan een linkse Vlaamsgezinde.

De beknopte weergave mag een neerslag genoemd worden van verscheidene gesprekken.

Vanuit een ander gespreksthema, waarbij wordt bewezen hoe de mens van nu het

verleden vergeet, kan ik twee veelzeggende vaststellingen noteren.

Het eerste punt is des te schrijnender omdat het door de auteur zo duidelijk wordt gesteld: 'Een jonge regentes 'geschiedenis', die in 'Gent' gestudeerd had, bekende dat ze nog nooit, dus ook niet in haar opleiding de begrippen 'Bauwens' en 'Edward Anseele' had gehoord! Wie moet haar leerlingen dan in godsnaam het bewust-zijn van dat erfgoed doorgeven?"

Op mijn vraag hoe de auteur dacht de negentiende eeuw te verbinden met andere periodes legde hij de nadruk op de sterke overeenkomsten, zie bijvoorbeeld economische en andere crisissen, op (nieuwe) slechte arbeidsvoorwaarden en op omkoperij, betaling in natura, op nepotisme, corruptie, straffeloosheid enzovoort (zonder het positieve te vergeten tussen o.m. de negentiende en deze eeuw bijvoorbeeld).

De auteur laat in zijn boek de feiten spreken en laat zich niet verleiden tot beschouwingen over de sociale of Vlaamse kwesties. Hij schrijft wel vanuit een 'geëngageerde en toch genuanceerde invalshoek', zoals op de achterkaft te lezen is.

De 22 gedichten van zijn grootvader René De Clercq (1887-1932) zijn op een felrode kleur gedrukt en zijn kleinzoon Joost is de drijvende kracht van het museum René De Clercq in Deerlijk, voor wie de beeldhouwer Jozef Cantré het grafmonument (bij de Sint-Columbakerk te Deerlijk) heeft gekapt.

Hij schreef geen wetenschappelijk werk, hij schreef zonder pretentie zijn vakhistorisch werk vanuit de middeleeuwen en sluit af met de Eerste Wereldoorlog, wanneer de primordiale rol van Gent begint af te nemen.

Het boek valt inhoudelijk uiteen in twee periodes. De eerste vijf hoofdstukken of een derde van het boek behandelt de eerste periode, van de middeleeuwen en de nieuwe tijden, waarin Gent lange tijd onder een zelfbedienend patricisch bestuur leefde en vrij afzijdig bleef van de grote sociale omwenteling rond 1302.

Vanaf 1339 nam Gent evenwel het voortouw. De stad werd zelfs tot tweemaal toe zeven jaar een republikeinse stadsstaat: in de veertiende eeuw onder Jacob van Artevelde en in de zestiende eeuw als calvinistische republiek.

Dan was er natuurlijk nog geen sprake van socialisme, wel van het centralisme, maar de auteur wijst erop dat er bepaalde volksgezinde of democratische tendensen in die richting wijzen, zoals de grieven van de onderklasse.

Overigens spreken de titels van de eerste periode voor zichzelf:

1. ***Stadluft macht frei (verstedelijking)***
2. ***Met vallen en opstaan naar een democratische partij***
3. ***Republiek onder de Arteveldes***
4. ***Tegen het Bourgondisch centralisme***
5. ***'Vive le geux!'***

Het is onmogelijk dit uitvoerig werk met een opvallend rijk feitenmateriaal, met heelwat originele weetjes in zijn geheel, met de interessante noten, illustraties, personen en plaatsnamen ook maar benaderend te willen toelichten. En dat over 12 hoofdstukken heen die zoals beklemtoond wel in twee periodes uiteenvallen, waaruit ik telkens een voor mij relevante keuze heb gemaakt.

En voor het afdrukken van de keurig ingelaste '22 arbeid(er)sgedichten van de romantische en sociale toondichter René De Clercq (zie eerder vermeld museum en aangegeven grafmonument van Jozef Cantré) spreek ik mijn waardering uit.

Terloops de grootvader van J. Vandommele promoveerde tot doctor in de Germaanse filologie te Gent met een proefschrift over Gezelle; het past dit te vermelden bij zijn Vlaamse gedichtenschat.

Hij was achtereenvolgens leraar te Nijvel, Oostende en Gent. In de Eerste Wereldoorlog was hij leraar aan de Belgische school te Amsterdam voor kinderen van Vlaamse uitgewekenen. In 1917 was hij conservator van het Wiertzmuseum te Brussel. In 1915 was hij activist geworden en week na de oorlog weer uit naar Nederland waar hij als balling stierf. Hij werd begraven op het kerkhof van Lage Vuursche te Maartensdijk bij Utrecht. Die uitweiding over het leven van de auteur van dit boek is invloedrijk geweest.

◀ Bij het monument voor Pierre De Geyter en zijn Internationale.

HENDRIK STRYPENS

Dan neemt Vandommele de draad terug op met de hernieuwde industrialisering. Circa 1750 onder het Oostenrijks Bewind door Judocus Clemmen begonnen, zet Lieven Bauwens er zijn industrialiseringsproces verder. Terug wordt Gent een belangrijke textielstad, die draait en blijft draaien op lage lonen (p. 156). De Brabantse Omwenteling en haar Belgische republiek zijn slechts een klein intermezzo en onder het Frans Bewind drukt de industriële burgerij niet alleen de Frans taal door, maar ook zijn dictatuur op het machteloze proletariaat (wet Le Chapelier van 1791). Koning-koopman Willem I van de Verenigde Nederlanden bevoordeligt Gent sterk. Hij richt een Nederlandstalige universiteit op, bevordert de bankwereld en deelt gul subsidies uit aan de fabrikanten, zorgt voor het kanaal Gent-Terneuzen en maakt van Gent de eerste katoenstad op het continent. Voortman zorgt in 1821 voor de eerste mechanische weefgetouwen (p. 171). Met als gevolg dat het orangisme in Gent nog lang zal voortleven.

Nadat de auteur gewezen heeft op het boek uit 1882 van Anseele over de omwenteling van 1830 (Een revolutie in het voordeel van papen en burgers) en vaststelt hoe Edward zelf zich vergelijkt met Jacob van Artevelde, komt hij tot het beginnende arbeidersverzet in Gent. Spinners en wevers stichten in 1857 de eerste moderne vakbeweging in België.

Opmerkelijk is dat Vandommele voor het eerst in een geschiedeniswerk Lucien

Jottrand (1804-1877) scherp in het daglicht stelt en zo mijn eigen historisch onderzoek bevestigt.

Het begint in Brussel: 'de meetingbeweging van Kats (vanaf 1836) werd duidelijk gestuurd door Lucien Jottrand' (p. 188).

Na de aardappelcrisis en de verpaupering van Vlaanderen (1845-1850) en de uitschakeling van Jottrand en zijn politieke vrienden, de progressieve liberalen, binnen de liberale partij, richt hij op 7 november 1847 de 'Association Démocratique' in Brussel op. En ik citeer terug Vandommele: 'Jottrand, de spin in het net van alle democratische, sociale en Vlaamse actie in die tijd was voorzitter... Jottrand agiteerde vanuit Brussel en vond Luik voor Wallonië en Gent voor Vlaanderen de geschikte proeftuinen om zijn ideeën uit te testen' (Spilthoorn met de Volksmaatschappij Artevelde, p. 200).

Tien jaar later, voor de leiders van de eerste moderne vakbonden te Gent, Jan De Ridder voor de Broederlijke Wevers en Franciscus Bilen voor de spinners, zijn Vlaams en sociaal (nog) één (p. 207). Ook voor de vrijzinnige, jonge Emiel Moyson. In de zomer van 1858 vertrok Emiel Moyson naar Brussel, waar hij deel uitmaakte van het 'Jottrand-netwerk' dat het proletarische Gent gebruikte als een proeftuin voor vrijzinnige, flamingantische en vroegsocialistische ideeën.

En na de geschiedenis van het 'Vlaamsch Verbond' en 'Het Werkersverbond' toegelicht

te hebben, die in Gent niet van de grond komen, besluit hij met de volgende tekst (p. 238): 'In die periode (circa 1868) ging het dus zeer slecht met de arbeidersbeweging. Precies dan situeerde zich volgens historicus dr. Hendrik Strypens de breuk tussen de arbeidersbeweging en de Vlaamse beweging.'

En elders (p. 367) gaat het over de wortels van het daensisme. 'Ze situeren zich volgen dr. Hendrik Strypens in het streven naar een derde macht, naast katholieken en liberalen, van democraten, activisten van de prille arbeidersbeweging en flaminganten rond Lucien Jottrand... Dr. Strypens ontwaart de figuur van Pieter Daens voor het eerst circa 1866 in de perikelen tussen Julius Vuylsteke, die de Gentse Vlaamse beweging wil aanhaken aan de liberale partij, en aanhangers van Jottrand, die een onafhankelijke koers willen blijven varen.'

Om dit alles te staven geef ikzelf nog enkele citaten van Jottrand op die verschillende (democratische, Vlaamse en sociale beweging) terreinen weer, maar ik wijs tevens op zijn Europese politieke interesse. Misschien is het tevens beter Jottrand als een Brusselse dan als een Waalse flamingant te bestempelen.

Over de toedracht van de volksmaatschappijen schrijft Jottrand in 1838: 'A l'aide d'un petit nombre de véritables patriotes que comprenaient comme nous l'avenir de la Belgique, eut revoyaient un progrès que, pour beaucoup de nos provinces, n'est qu'un retour vers les grandes des Arteveldes, des Pierre Leroy, des Laruelle, des Coutereel, des Anneessens, nous avons à Bruxelles la restauration de comices populaires, que serviraient d'exemple et d'encouragement

aux autres villes de la Belgique.'

Reeds in 1836-1837 heeft hij de acties van Kats afgestemd op de prille Engelse arbeidersbeweging (het chartisme) en ze ingeschakeld in de Belgische-Hollandse Rijnfederatie. In diezelfde brochure van 1838 (cfr. supra) schrijft Lucien Jottrand: 'Le resultat à obtenir devrait être pour nos Belges, Rhénans et Mosellais, l'établissement d'une fédération républicaine exactement celle que projetaient Goerres et ces concitoyens de Coblenz en 1797'. En tegen Adolphe Bartels in, een politieke compagnon, verdedigt hij de rechten van de arbeiders: 'Nous sommes toujours des vauriens et des orangistes comme pas le passé, parce que nous croyons qu'on ne peut rien faire sans le peuple, et que le peuple a des droits à exercer comme les bourgeois.'

In 1848 breekt de revolutie uit en verspreidt zich over een groot deel van Europa. Jottrand staat met de 'Association Démocratique' klaar om een sociale republiek van de Verenigde Staten van Europa te verwezenlijken.

Maar dat plan is te hoog gegrepen en eenmaal bepaalde republikeinen gebruik maken van geweld (de inval van Risquons-Tout einde maart 1848) haakt hij in april af. Alles moet steeds op een legale manier verlopen, luidt zijn motto.

Als voorzitter van de Vlaamse Grievencommissie in 1856 ontwikkelt hij een Vlaams programma voor de toekomst. 'Het taalnationalisme is een te enge basis. Een volk, een natie, komt door geografische en andere toevalligheden, onafhankelijk van het taalnationalisme tot stand. De gelijkheid tussen Waal en Vlaming moet in België hersteld worden. Daarvoor zijn de politieke middelen het meest doeltreffend. De

decentralisatie van het algemeen bestuur - ook op het financieel en militair vlak - is een geschikt instrument.'

Het zal nog jaren duren vooraleer hiervan een begin van resultaat komt.

Een laatste maal dat Jottrand zich Europees kan laten opmerken is bij het begin van de Frans-Duitse oorlog. In september 1870, in het begin van de oorlog, roepen Et. Arago en V. Schoelcher, mannen van 1848, samen met enkele vrienden in Parijs de derde Franse republiek uit. Lyon (met Bakoenin) en Lille (met Ch. Delescluse) volgen. Tegelijkertijd doet Jottrand een oproep in 'Le Peuple Belge' om 'la fétion ds peuples' en de Verenigde Staten van Europa gestalte te geven. Hij verwijst hiervoor naar de rol van 'Le Débat Social' van 1848. Tevens rakelt hij de geplande afstand van koning

Leopold I weer op. Zijn bedoeling is de levensvatbaarheid van de Franse Republiek te verzekeren en nadien Bismarck aan de onderhandelingstafel te krijgen. Het nieuwe republikeinse regime heeft immers zelf de despotische keizer Napoleon III verjaagd, schrijft Jottrand, en daarom moet nu Bismarck de Frans-Duitse oorlog beëindigen en met deze volksregering vredesonderhandelingen aanknopen. Jottrands plannen verschijnen in 'Les Etats Unis d'Europe' met als redacteurs Victor Hugo en C. Lemonnier, en worden gevolgd. Ook de Italiaanse revolutionairen dringen hierop aan. Maar de Duitse kanselier Bismarck is onverzettelijk. En in zijn land laat hij de Duitse socialistische leiders Bebel en Wilhelm Liebknecht - een man van 1848-, die tegen de oorlogskredieten stemmen, oppakken en in de gevangenis werpen.

HERMAN GEVAERT

Periode 1

Gent was in het begin van de middeleeuwen door de lakenindustrie de grootste industriestad ter wereld geworden en kreeg mede door de handel in 1067 het recht om een jaarmarkt te houden.

Het corporatisme van gilden en (democratische) arbeidsreglementeringen maakten arbeidsconcentratie en kapitaalsaccumulatie, het kapitalisme,

onmogelijk. Vanaf 1250 werd voor het eerst gestaakt; de ambachten wilden ook inspraak in het stadsbestuur en looneisen.

De titel van het eerste hoofdstuk refereert naar het feit dat een onvrije persoon meestal na een jaar verblijf een vrije stedeling werd. Met 40.000 inwoners was Gent toen een wereldstad, met invloed en macht.

Met vallen en opstaan gingen Gent en Vlaanderen stilaan op weg naar een

democratie. Eigenlijk ging het om veel opstanden, bloed vergieten, machtsmisbruik, armoede, gevaarlijke kinder- en vrouwenarbeid enzovoort; ook in de volgende eeuwen was er nog sprake van. In 1252 werd er in Gent gestaakt omwille van de zware onderdrukking door de patriciërs.

De republiek onder de Artevelden, de stichting van de stadsstaat, gebeurde met financieel hulp van Koning Edward III.

Jacob van Artevelde (Gent ca. 1290-1345), zoon van de Liebaard Willem die met Engeland handel dreef en van wie de goederen in 1300 door de Leliaerts in beslag waren genomen, koos aanvankelijk niet voor de arbeiders. Tijdens de grote kustboerenopstand in 1320 kreeg hij evenwel de steun van de Gentse wevers die de revolutie van de boeren financierden.

Gent, Brugge en Ieper leidden Vlaanderen, maar de kleine steden verzetten zich steeds krachtiger tegen dat monopolie.

Intussen was er een dynastieke discussie ontstaan tussen Engeland en Frankrijk, wat tot een oorlog zou leiden. Daarin was Vlaanderen door Gent betrokken omdat dat voor Engeland de beste invalshoek tegen Frankrijk bleek te zijn. Eerst ging Gent daar gretig op in om allerlei voordelen, maar de Vlaamse graaf Lodewijk van Nevers bleef zijn Franse leenheer trouw, zoals geen ander ooit deed.

Doordat in die omstandigheden, door gebrek aan wolinvvoer uit Engeland de getouwen stillagen, groeide in Gent zelf opstandigheid, maar er werden weer overeenkomsten gesloten. Hier streefde men naar een Vlaanderen met grote macht tussen Frankrijk en Engeland.

Tussentijdse beschouwing

In de Bourgondische periode was voorspoed en repressie, vanaf de dood van Filip van Artevelde tot Maximiliaan van Oostenrijk, met een reeks opstanden, oorlogen, slachtingen allerlei; zowel op de slagvelden als op de steeds centraal gebruikte Vrijdagmarkt, kreeg Gent zowat alle privileges van voorheen terug.

Op den duur hadden bijna alle grote en kleine Vlaamse gemeenten hun veldslag gehad al naargelang de tijd met of tegen Gent, met wat Engelse of Franse steun.

Het is ook een verhaal van zwaar vallen en opstaan, luguber, maar zonder positieve sociaal-economische gevolgen, zonder politieke resultaten, met talloze beloften of afspraken. Dit is opnieuw de pessimistische conclusie. Mensen vergeten echter vlug, zoals de auteur terecht opmerkt.

Gent, Brugge en Ieper deelden in Vlaanderen, over al die kleine steden en afhankelijkheden, de lakens uit en alle zwichtten voor Gent.

En Jacob van Artevelde had uiteindelijk de macht van een graaf. Dit is beknopt het invloedrijke deel van het verhaal van

de auteur die de onderhandelingen over het berekende wegvallen van boetes en interdicten vermeldt.

Na het sneuvelen van de graaf van Nevers volgde Lodewijk van Male hem op, maar ook hij kan Gent niet bedwingen.

Een opvallend feit is dat Filip zijn vader Jacob opvolgde met overwegend dezelfde voorstellen; ook hij wilde toch de graaf bestrijden en vervangen. Hij verwierf wel de steun van de wevers, de grote arbeidersgroep en van de poorters. Hij wilde een onafhankelijke Vlaamse staat. Tegelijk wilde hij ook dat Engeland met Frankrijk één staat vormde, wat uniek was.

Een andere vaststelling is dat de grootstad Gent de paus van Avignon niet volgde, maar wel die van Rome. Door Bourgondië was het zeven jaar een calvinistische republiek.

Door o.m. de vele oorlogen was er, ook door de tienjaarlijkse pest en een kleine ijstijd, een terugval in de internationale handel. In Gent bijvoorbeeld was er een terugval van 60.000 tot 30.000 inwoners. Gent bleef zich echter waar nodig toch verdedigen vanuit de stedelijke democratie tegen het toegenomen centralisme, tegen de toegenomen transformatie van het feodaal stelsel naar vroeg kapitalisme (rond 1660, het Bourgondische tijdvak).

Gent bleef dus revolutionair op industrieel, maatschappelijk, cultureel en religieus vlak. Dat laatste betreft de strijd tegen zowel het calvinisme als tegen de Spaanse reactie. Er was intussen het statuut van stroppendragers met publieke vernederingen. Dit is meteen toch een toch een terugval in de veertiende eeuw.

De auteur van het boek merkt hier op dat het calvinisme de ideologische motor was van de

beweging, bijvoorbeeld van af nu mocht men winst maken. Tegelijk streden de calvinisten voor gewetensvrijheid en dus het recht om van mening te verschillen.

De textielwerkers van de zogenaamde nieuwe draperie vormden de harde kern van de revolutie. Er volgde een sterke repressie, alweer met terechtstellingen en zelfs begrafenissen met levenden. Onder andere door Keizer Karel werden opnieuw alle privileges afgenomen: de stadspoorten moesten afgebroken worden, de omwallingen gedempt enzovoort.

Gent werd een provinciestad. Dan volgden publieke vernedering en nog terechtstellingen en toen kwam de inquisitie, zodat 20.000 mensen emigreerden naar het Noorden.

De Pacificatie van Gent in 1576 betekende finaal vrijheid, maar ook alweer vlug wisselvallig. Bredero besliste in die periode 'geus' als erenaam te gebruiken en een bedelnap als symbool.

Met de zogenaamde geuzen begin in Steenvoorde (het huidige Frans-Vlaanderen) de Beeldenstorm en daarna kwamen onder de bescherming van eigen volk hagepreken voor duizenden! Veel van het Gentse patrimonium werd in die periode vernietigd. Na enige rust kwam de beruchte Alva met de Raad van Beroerten, ook wel Bloedraad genoemd; o.a. werden Egmont en Hoorne in 1568 in Brussel onthoofd.

Afgevaardigden van de Staten-Generaal vergaderden in Gent. Op 8 november 1576 was er de Pacificatie van Gent, met herstel van de oude privileges (van voor 1540).

Tijdens de zogenaamde Unie van Atrecht op 6 januari 1579 werden de Spaangezinden en de Waalse gewesten gegroepeerd.

Als tegenhanger werd op 23 januari 1579 de Unie van Utrecht opgericht met Gent, Brugge, Ieper, Antwerpen, Holland, Zeeland, Gelre en Utrecht. Filips II werd dan elk gezag over de Nederlanden ontzegd.

Er volgde nog een zogenaamde Furie van Antwerpen met duizenden doden (17 januari 1583).

De scheiding van de Nederlanden werd eigenlijk reeds een feit in die periode. In 1584 gaf Gent het op en de capitulatie vond plaats. Even later bood Alva zijn ontslag aan, omdat hij niet volledig in zijn opzet slaagde.

In Dordrecht werd in die periode o.m. een synode gehouden voor een calvinistische eenstemmigheid en na de mogelijke inrichting van 'sobere' tempels werd er in Gent ook een eigen scholennet opgericht. Daarna was er de calvinistische zuivering en kreeg Gent

uiteindelijk in 1817 zijn beloofde universiteit. De calvinistische republiek bestond niet meer en Noord en Zuid groeiden uiteen.

Even later viel ook Antwerpen (17 augustus 1585). De scheiding van de Nederlanden was een realiteit. Na vredesonderhandelingen tussen Frankrijk en Spanje betekende dit ook het einde van het zogenaamde Spaanse tijdvak. Dat alles was wel geen sociale geschiedenis, maar zeer ingrijpend voor de Nederlanden.

Vlaanderen was een provinciaal wingewestgeworden en Nederland bloeide in de Gouden Eeuw. Het Zuiden werd door Filips II in de armoede gebracht; de besten, de rijksten en de intelligentsia weken uit naar het Noorden. Het Noorden had de leiding overgenomen. Dit ging gepaard met alle reeds bekende repressievormen.

Periode 2

De tweede periode in het boek omvat de hoofdstukken 6 tot en met 12. Het zou het moeilijkste deel worden. Het omvangrijkste deel van het werk vangt immers aan met de heropbloei van de industriële vernieuwing die door Lieven Bauwens op gang werd gebracht.

Ook over die periode spreken de **titels van de hoofdstukken** voor zichzelf.

6. De hernieuwde industrialisering

7. Van ongeorganiseerd arbeidersverzet tot moderne vakbeweging

8. Emiel Moyson en het reilen en zeilen van de jonge vakbeweging

9. Wars van ideologische scherpslijperij

10. West-Vlaanderen als 'missiegebied' voor de Gentse Vooruit

11. De katholieke reactie: de socialisten waar mogelijk kopiëren om ze te versmachten

12. De daensisten, 'groene socialisten' van het platteland, krijgen in Gent moeilijk voet aan de grond.

‘De hernieuwde industrialisering’

Stilaan groeide er toch een hernieuwde industrialisering, zie o.a. de nieuwe katoennijverheid. De economie rendeerde weer in Gent en men perste er alles uit ten nadele van de werkomstandigheden, de hygiëne enzovoort.

Na het verwoestende optreden van de Spaanse koning Filips II viel het Zuiden, zoals de auteur het netjes maar duidelijk noemt ‘in een diepe winterslaap’. Die werd door de andere grootmachten graag gezien. De Schelde was afgesloten en de metropool was gewurgd. De machtige vluchtelingen uit het Zuiden namen vaak de leiding. De rol van Gent en Antwerpen werd moeiteloos overgenomen en de vroegere marktleider werd nu als potentiële concurrent klein gehouden. En het bleef in het Zuiden een onderdrukte situatie tot een stuk in de 19e eeuw en zelfs begin 20e eeuw in de vorm van verstarring op velerlei gebied. Alleen de landbouweconomie bloeide en het wegennet verbeterde.

Men kan het alleen maar een langdurig dieptepunt noemen. Toch kwam er met een katoendrukkerij en later groot vlasbedrijf een trage hernieuwde opbloei van de industrie. Vooral in Gent kwam ook de verdere industriële heropleving. Er was o.a. nieuwe textiel en er waren alsmaar meer katoendrukkerijen.

Om landlopers en bedelaars aan het werk te zetten werden ze als goedkope werkkrachten ingeschakeld en zo waren er nog andere dergelijke praktijken in de beginnende industrie. Daar kwam ook de beruchte, zeer goedkope kinderen vrouwenarbeid bij.

Meer dan het dubbel zoveel mensen samen als voorzien voor de hoogste financiële opbrengsten. De hygiëne was schrijnend slecht.

Bauwens liet er experimentele vlasspinmachines opstellen met o.a. vliegende schietspoelen.

De auteur blijft zakelijk de feiten weergeven doorheen alle hoofdstukken en beklemtoont alleen het sociale of sociaal-economische van de situaties. Dit gebeurde wel met veel gedetailleerde resultaten van zijn opzoekingswerk.

Eigenlijk was Bauwens toch wel de hoofdfiguur in de periode van de hernieuwde industrialisering, zeker ook als uitvinder. Hij bracht hier ook de eerste stoommachines. Gent werd de grootste Vlaamse textielstad. Het Frans was er de voertaal in de achttiende eeuw tot ver in de negentiende eeuw en later. Dit in het teken van het *savoir-vivre*! Ook dat is Gent. Er waren tegelijk vaak zeer lage lonen. Bauwens was ondernemer en innovator.

Uit het hoofdstuk

‘Van ongeorganiseerd arbeidersverzet tot moderne vakbeweging’

De Gentse katoenindustrie die 50.000 arbeiders tewerkstelde, had geen afzet meer. De toestand bleef lange tijd gespannen tussen de orangisten en de Belgische patriotten. De werkloosheid van de arbeiders was evenwel enorm. Brussel deed steeds weer loze beloften voor hulp. Daardoor bleef Gent oproerig. Er kwamen toen overal kantscholen door de overheid en kloosters in heel Vlaanderen. Het sterftecijfer in West- en Oost-Vlaanderen steeg in de crisisjaren zeer sterk. De emigratie uit het platteland vergrootte ook (vooral naar Frankrijk, Nederland en Duitsland). In Gent bleef dus armoede en er deden zich nog kleine opstootjes voor. Er kwamen nieuwe syndicaten en er volgde o.a. een stakingsgolf tegen het zondagswerk.

Uit het hoofdstuk

‘Emiel Moyson en het reilen en zeilen van de jonge vakbeweging’

Deze advocaat was vrijdenker, socialist en Vlaamsgezind. Hij wekte verwondering door zijn samengaan van de prille Vlaamse Beweging en de arbeidersbeweging. Het ging wel om twee rechtvaardigheidsbewegingen, tegen de achteruitstelling van de Vlamingen in België, maar er bleef daarbij een klasseverschil in de tweede helft van de 19e eeuw. In Vlaanderen was er echter een grote afstand tussen klerikaal en antiklerikaal.

De vakbewegingen kenden in de 19e eeuw alleen katholieken en liberalen, maar het ging om een nieuwe rechtvaardigheidsbeweging, het socialisme. Toch zou die tweede vrijzinnige macht er komen. Moyson, geboren in Gent, in 1838, was wel een dichterlijke ziel, maar tegelijk ook opstandig tegen alle discriminaties (sociale en Vlaamse kwesties). Hij kwam uit een bekende familiale omgeving.

Hij koos echter voor de arbeiders en de vrijdenkers. Een overleden vriend werd als eerste vrijzinnige begraven, met onder andere Moyson als spreker, ook de antiklerikale Anseele was daar. Men sprak over een schandaal en ketterij (19e eeuw). In die tijd was de socialistische ideeënwereld nog ver van uitgeklaard, maar Gent was wel een voorloper in het verzwakken van het klerikalisme.

Anseele had zijn antiklerikale houding bij de grafrede scherp verwoord, in een tijd waarin men nog niet vrij kon vergaderen (catacombentijd genoemd). Hij stelde: ‘Natuur is God’. Moyson was in die tijd de eerste die actief optrad bij een weversvergadering. Hij wees de Gentse textielvakbondsleiders de weg en nadien in nog veel Vlaamse gemeenten.

Geen kinderarbeid en verminderde vrouwenarbeid, ook loonsverhoging en algemeen stemrecht enz. waren de grote eisen. Moyson sprak in steeds meer vergaderingen, waar ook Vlaamse liederen gezongen werden. In 1868 overleed hij in Luik, bij zijn broer, na ontslag door zijn propaganda. Hij had zijn leven gewijd aan het ijveren voor de eenheid van alle werklieden. Er ontstonden echter veel losse vakbonden.

Uit het hoofdstuk

‘Wars van ideologische scherpslijperij’

Edward Anseele (1856-1938) zou de centrale figuur worden van het Vlaamse socialisme. Hij was reeds een tijd actief als colporteur voor het blad ‘De Werker’. Hij was een autoritaire figuur. Al vlug was hij het boegbeeld van de Vlaamse Socialistische Arbeiderspartij, die hij mede had gesticht in 1877 en hij werd er secretaris van.

Hij zal vooral als stichter van de grote coöperatieve beweging ‘Vooruit’ herinnerd worden, genoemd naar de krant die hij ook zou leiden als hoofdredacteur. De beweging bracht in elk geval welvaart. De Duitse sociale democratie behoorde tot de beste van Europa en het sociale model-Anseele of het Gentse model werd als wondermiddel van Vlaanderen het best door Duitsland opgevolgd in vele delen van de wereld.

Minder positief was dat hij, zelf als belezen persoon, niet wilde ijveren voor een Vlaamse hogeschool (‘Dat is een Vlaamse kwestie’).

Als politicus was hij de eerste socialist in het parlement en na de Wereldoorlog was hij de eerste socialistische minister van o.a. Wederopbouw. Hij zette zich in voor het algemeen stemrecht voor mannen.

Anseeles leuze was ook: ‘Kunst veredelt’. De katholieken noemden die kunstpublicaties en -voorstellingen vulgair. Men wilde de arbeiders wel beter laten deelnemen aan de burgerlijke cultuur.

Bij de socialisten was er een ommezwaai naar meer welstand, waardoor er ook minder geboortes waren.

Koning Albert I bezocht in die tijd een tentoonstelling in de Gentse Vooruit, dus bij het revolutionaire socialisme, zonder enig incident.

Sinds 1909 namen de socialisten voor het eerst deel aan het stadsbestuur van Gent, met o.a. Anseele, die later schepen werd.

Uit het hoofdstuk

‘West-Vlaanderen als ‘missiegebied’ voor de Gentse Vooruit

Voor loonsverhoging en arbeidsduurvermindering werd ook in West-Vlaanderen gestaakt, maar de christelijke tegenwerking was zwaar. Anseele zelf kwam de stakers moed inspreken. Velen emigreerden toch naar de Verenigde Staten en Frankrijk. De toegevingen waren finaal te karig en het aantal christelijke syndicalisten steeg nog. De betekende een zware mislukking.

Uit het hoofdstuk

‘De katholieke reactie: de socialisten waar mogelijk kopiëren om ze te versmachten’

Deze overduidelijke titel wijst op allerlei uitingen van christelijke onverdraagzaamheid, bijvoorbeeld een volslagen kerkelijke controle op het leven van de mensen, een echte kruistocht tegen liberalisme en marxisme en geen democratisering van het onderwijs.

Uit het hoofdstuk

‘De daensisten, ‘groene socialisten’ van het platteland, krijgen in Gent moeilijk voet aan de grond’

Hierover gaf de Vereniging Vlaamse Leerkrachten samen met het Priester Daensfonds een duidelijke brochure uit.

Zelf kon ik ervaren hoe klaar en volledig de plaatsnamen- en personenindex zijn. De auteur week bij zijn zware zelfaanvaarde opdracht, die in de titel is verweven, nooit ingrijpend af en dat de begrippen Vrijdagmarkt en Anseele bijvoorbeeld bij de meest voorkomende horen, is een vaststelling achteraf.

Het is vanzelfsprekend dat dergelijk werk de lezer Gent met andere ogen doet zien en vlug het boek als naslagwerk kan gebruiken. Gebouwen, pleinen en standbeelden kan men na lezing beter plaatsen in de sociale context. Dankzij de hulp van alle AMSAB-medewerkers en andere deskundigen, en in het bijzonder de personen die zorgden voor het ontwerp, de kافت, de druk, de illustraties en de redactie is dit boek tot stand gekomen.

De auteur sluit zijn lijvig boek (prijs 25 euro) af met:

- een bescheiden bibliografie
- een korte stadswandeling
- een lijst van de gedichten van René De Clercq
- een aangrijpende weergave van de triptiek 'De Werkstaking' van Hendrik Luyten (1890), 'livebeelden' van de staking in de Borinage van 1886
- de vele 'weetjes' die de lezer zich graag zal herinneren.

HENDRIK STRYPENS

In Nederland reageerde, op initiatief van Jottrand, professor Vreede en historicus De Bosch Kemper met de oprichting van de 'Société de la Paix' (5 juli 1871). Tevergeefs om na de nederlaag van de Parijse Commune het bloedvergieten stop te zetten. Ook W. Liebknecht heeft zijn les geleerd. Hij timmert verder aan de gematigde parlementaire weg en via het algemeen stemrecht verwerven ze hun eerste socialistische verkozenen in 1873.

Ook de Gentse socialisten met De Ridder, Edm. Van Beveren en de jonge Edward Anseele evolueren in die zin. Ze beginnen een campagne voor de afschaffing van vrouwen- en kinderarbeid en richten petitie naar de Kamers.

Dan schrijft Jottrand een lezer van 'De Werker' een brief en vraagt die actie te koppelen aan een actie voor het algemeen stemrecht. Eenmaal dit punt bereikt, vloeien de overige democratische eisen vanzelf hieruit voort, argumenteert hij. Er ontstaat een briefwisseling in de kolommen van 'De Werker', waarop Jottrand overeenkomt om voor de socialisten in Gent het woord te voeren. In december 1876 houdt hij voor een aandachtig gehoor zijn toespraak. En hij wordt gevolgd. In de kolommen van 'De Werker' (maart-april 1877) verschijnt zijn brochure 'Lettres unionistes sur la réforme électorale' uit 1869, waarin hij de geschiedenis van het algemeen stemrecht

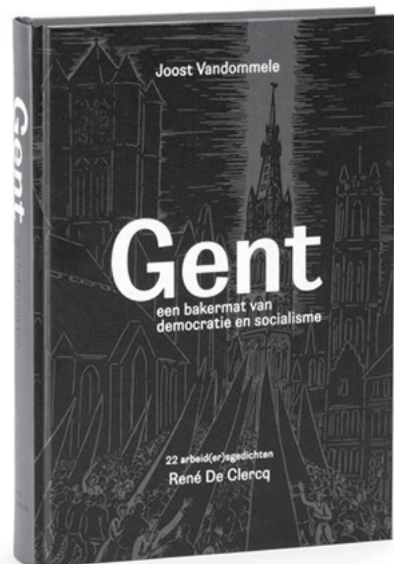
in België belicht. Betekenisvol is dat deze aflevering begint in het speciaal herdenkingsnummer rond de Commune - 18 maart 1877 en in het rood gedrukt - en de commentaar erop liegt niet. Deze strijd door Jottrand in het leven geroepen, moet nu door de socialisten waargemaakt worden.

Verbauwen, voorzitter van de 'Verenigde Wevers', Van Beveren en Coenen, redacteur van 'De Werker', zijn geruisloos van de 1e Internationale naar de sociaal-democratie overgestapt. Op 20-21 mei 1877 wordt de Vlaamse Socialistische Arbeiderspartij een feit. In die periode dat W. Liebknecht in Gent vertoeft, is Jottrand zwaar ziek en sterft hij (17 december 1877).

En zoals voor E. Moyson komen op 22 september 1878, op initiatief van enige Gentse werklieden, veel simpele arbeiders op het kerkhof van Sint-Joost-ten-Node een laatste hulde brengen aan Lucien Jottrand. Bilen legt er een krans neer en De Ridder houdt er de toespraak. Hieruit blijkt dat Jottrand hen als arbeiders steeds op de wettelijke weg heeft gewezen, hen mild en zonder enige ruchtbaarheid heeft gesteund.

Het boek van Joost Vandommele is niet alleen historisch gestoffeerd en prachtig uitgegeven, lezenswaard, maar biedt, zoals de volledige titel van mijn geciteerde boek '1881, Een vriend der Waarheid?' luidt, een andere kijk op het basisdocument voor de Belgisch-socialistische geschiedschrijving en de Vlaamse Beweging.

Kan Vandommele met zijn boek de scepsis en het zwijgen van AMSAB en de Gentse socialistische professoren doorbreken, dan wordt zijn boek over Gent meer dan een historisch werk.

Gent, een bakermat van democratie en socialisme.

Van de middeleeuwen tot 1918, met 22 arbeid(er)sgedichten van René De Clercq, grootvader van de auteur.

*Uitgever: ACOD-Spoor en Linx+,
436 pagina's, 25 euro.
ISBN 978-9-09029-5,
of via joost.vandommele@skynet.be*

AANDACHTIG!

Jaarboek 'De Franse Nederlanden'

Het 42e jaarboek De Franse Nederlanden (Ons Erfdeel vzw) wijst er op "dat hoe poreuzer en onzichtbaarder de grens tussen Vlaanderen en Frankrijk wordt, hoe minder de burens van elkaar lijken te weten": hoe minder grens, hoe minder contact.

Het jaarboek brengt bijdragen over de stad Calais die haar imago wil oppoetsen, over predikant Guido de Brès die 450 jaar geleden in Valenciennes terechtgesteld werd, over Dany Boon die de bekendste acteur en komiek uit Noord-Frankrijk is, over de verkenning van de regio met de fiets, over Louvre-Lens, de villa Cavrois in Roubaix,... maar ook over hoe links het Noorden kwijtraakte.

Het jaarboek kost 32 euro; ISBN 978-9079705-283

Feministisch manifest

Hoe word je een gelukkige feminist? In Lieve Ijeawele doet Chimamanda Ngozi Adichie vijftien suggesties.

De auteur is een succesvolle fictieschrijfster die in 2013 een lezing gaf, We should all be feminists. Beyoncé samplede een fragment in haar nummer Flawless en Dior drukte de titel van de lezing op T-shirts.

Het nieuwste manifest van Chimamanda Ngozi Adichie is een brief aan een jeugdvriendin in Nigeria die advies vraagt over hoe ze haar dochtertje kan opvoeden tot een feministe. Er volgen vijftien voorstellen, zoals leer haar dat verschil iets normaal is, verontschuldigt je er nooit voor dat je werkt, noem je dochtertje geen prinses,...

Zelf wijst ze zich aan als 'een gelukkige Afrikaanse niet-mannenhatende feministe die houdt van lipstick en hoge hakken, niet voor het oog van de mannen, maar gewoon voor zichzelf'.

Lieve Ijeawele, auteur Chimamanda Ngozi Adichie, uitgeverij De Bezige Bij, 86 pag., 12,99 euro.

“Ons geheugen hebben we aan Google gegeven, onze vriendschap aan Facebook.”

Columniste An Olaerts vindt het griezelig om te beseffen wat we allemaal niet meer nodig hebben. (In dS Avond)

Zwarte bladeren

In haar derde roman, **Zwarte bladeren**, stelt de Pools-Vlaamse schrijfster Maja Wolny indringende vragen over zowel het Poolse verleden als het heden, vragen over het antisemitisme en de verwerking van zeventig jaar oorlogsgruwel.

Maja Wolny was in Gent actief met een boekhandel die de brug wilde slaan tussen Oost- en West-Europa. Zij was ook directeur van het Visserijmuseum. Vandaag is zij fulltime schrijfster.

Recensent Johan De Boose houdt voor dat **Zwarte bladeren**, geheel en al in de traditie van de Poolse literatuur, grote morele vraagstukken behandelt. Hij voegt er aan toe dat het boek een les in subtiel denken aanreikt.

Het boek heeft een missie: vergeet het verleden niet, ga de confrontatie ermee aan, kijk niet weg, maar gebruik het niet voor om het even welk doel.

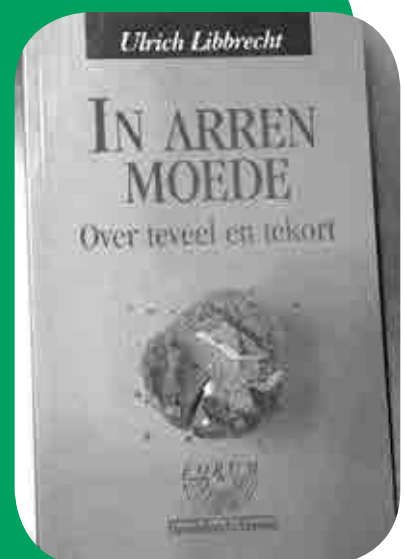
Zwarte bladeren, auteur Maja Wolny, 256 pag., uitgeverij De Bezige Bij, 19,99 euro, e-boek 12,99 euro.

Vergankelijkheid

“Het volstaat naar de top drie te kijken die tien jaar geleden de toen ontluikende smartphonemarkt domineerde: Nokia, Blackberry en Motorola. Anno 2017 zijn hun marktaandelen verkruimeld. Ook het Taiwanese HTC kent een snelle teloorgang. In 2011 behoorde het nog tot de top vijf van ‘s werelds grootste producenten. Vandaag is dit aandeel gedecimeerd.” (De Standaard, 24 september 2017)

In memoriam

In Ronse overleed op 15 mei 2017 professor emeritus dr. Ulrich Libbrecht, geboren in Avelgem op 10 juli 1928. Hij was doctor in de klassieke sinologie, medeoprichter van de Stichting Omer Wattez en ereburger van de gemeente Kluisbergen. Daarbij was hij ook stichter en erevoorzitter van de School voor Comparatieve Filosofie Antwerpen vzw en inspirator en erevoorzitter van het Libbrechtgenootschap vzw. Op de Dag tegen de Armoede, anno 1995, hield prof. Libbrecht in het Aalsterse stadhuis, op uitnodiging van het Priester Daensfonds een fel pleidooi tegen armoede. Zijn boek *In Arren moede - over teveel en tekort* heeft jammer genoeg niets aan actualiteit ingeboet.

Jozef Cantré in Deinze

Nog tot 7 januari 2018 toont het Museum van Deinze en de Leiestreek (Mudel) het werk van de Gentse beeldhouwer en houtsnijder Jozef Cantré (1890-1957).

Met zijn goede vrienden Gustave De Smet en Frits Van den Berghe legde Cantré de basis van het Vlaams expressionisme. Met Frans Masereel, Joris Minne, Henri Van Straten en zijn broer Jan-Frans Cantré was hij één van de vijf beroemde Vlaamse houtsnijders, die deze eeuwenoude kunst tot een nieuw, internationaal hoogtepunt dreven.

De tentoonstelling volgt Cantré van het revolutionaire rode Gent en de boorden van de Leie van het begin van vorige eeuw naar Nederland, waar hij twaalf jaar verbleef en blijvend nauw contact had met o.a. Karel Van de Woestijne en Stijn Streuvels. Na zijn terugkeer in 1930 werkte Cantré aan een aantal grote opdrachten, waaronder het monument voor Edward Anseele in Gent.

De tentoonstelling omringt het werk van Cantré door dat van zijn tijdgenoten: Erich Heckel, George Minne, Frits Van den Berghe, Gustave en Leon De Smet, Frans Masereel, Constant Permeke, Oscar Jespers, Charley Toorop, Hendrik Wiegersma en in het bijzonder de Parijse beeldhouwer Ossip Zadkine.

Info: www.mudel.be

Het heilige vuur

Ken Follett (68), Welshman uit Cardiff, rondt met **Het heilige vuur** de middeleeuwse trilogie af die hij in 1989 aanving. Het derde deel kan zonder voorkennis van *Pilaren van de aarde* en *Brug naar de hemel* gelezen worden. Het eerste boek situeert zich in de twaalfde eeuw, het tweede in de veertiende eeuw. Het sluitstuk van de trilogie heeft de godsdienstoorlogen in Europa (Spanje, Engeland, Vlaanderen) als achtergrond.

Follett las boeken omdat in zijn gelovige familie films en televisie verboden waren. Hij studeerde filosofie, werd journalist en assistent-uitgever, engageerde zich in de Labour Party, werd verkozen tot parlementslid. Hij schreef misdaadromans, spionageverhalen, bestsellers en zijn historische trilogie die een regelrecht succes werd.

Het heilige vuur, auteur Ken Follett, uitgeverij De Boekerij, 864 pag., 29,99 euro, e-boek 14,99 euro

Zondag 12 november 2017

SMI Vrijheidsstraat 22 Aalst

7de PRIESTER DAENS

VREDESLOOP

Inschrijven vanaf 12 uur

SNOEPJESloop 13u00

400m M/J 13u15

800m M/J 13u30

1200m M/J 13u45

5 km (+ CM-Duorun) 14u00

10-15km 14u30

PRIJSuitreiking vanaf 17u

2de PRIESTER DAENS

VREDESTOCHT

Inschrijven tussen 8 en 15 uur

AFSTANDEN: 4, 8, 15, 21 km

www.alletieklandvanaalst.be

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:

Vicky De Wolf,
Middelkouter 68, 9450 Haaltert
053/83 31 95,
e-post: vicky.dewolf@hotmail.com

Hoofdredacteur:

Johan Velghe,
Stasegemsestraat 112 A/1, 8500 Kortrijk,
056/25 71 82

Redactie:

Vicky De Wolf, Herman Gevaert, Hendrik Strypens & Johan Velghe schreven de bijdragen in dit nummer.

Redactieleden:

Stephan Beeckman, Willy De Turck, Wilfried Lissens, Luc Van der Helst & Hugo Van de Voorde.

Illustraties & foto's:

Archief Priester Daensfonds, DADD (Caroline De Neef), **Rutger Lievens & Hugo Van de Voorde** brachten de illustraties & foto's aan.

Opmaak:

Marijke Van de Voorde deed de lay-out.

Socioculturele vereniging

PRIESTER DAENSFONDS vzw

Aangesloten bij het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV), Aalsterse Cultuurraad, Aalst Mixt, Actiegroep Nederlands.

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, Aalst (géén correspondentie-adres)

Correspondentie-adres:

Middelkouter 68, 9450 Haaltert

E-post:

info@daens.org

Website:

www.daens.org

Raad van Bestuur en Algemene Vergadering:

Stephan Beeckman, Martien Bode, Peter Dauwe, Wouter De Bruyne (ondervoorzitter), Lieve De Geyter (secretaris/verslaggever), Carolien De Neef, Joris De Kegel (penningmeester/ledenbeheer), Johan Denys, Willy De Turck (erevoorzitter), Annie De Smet, Vicky De Wolf (voorzitter), Nicole De Zeeuw, Jan Dhaene, Erik D'Hondt, Miel Dullaert, Luc Geeroms, Herman Gevaert, Koen Gevaert, Jef Keymeulen, Rob Librecht, Wilfried Lissens, Emiel Malderie, Eric Meersseman, Hendrik Strypens, Roel Temmerman, Frans Van Campenhout, Karel Van den Bossche, Luc Van der Helst, Hugo Van de Voorde (communicatie), Joost Vandommele, Emiel Van Schuylenbergh en Johan Velghe (medevoorzitter)

Lidmaatschap

(rekeningnummer: IBAN: BE40 7370 2745 3063; BIC: KREDBEBB)

Jaarlijkse bijdrage:

15 euro (7,50 euro scholieren en studenten);
25 euro ereleden en openbare besturen;
50 euro beschermende leden.

LIBERALE VAKBOND HEDENDAAGSE VAKBOND

Kerkhoflaan 14-16
9300 Aalst
Tel.: 053 / 70 20 70

Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen

Het Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen staat garant voor tussenkomsten tandzorgen, optiek, lidgeld sportclub en jeugdbewegingen, dieetadvies, vaccinaties, schoolreizen, speelpleinwerking, kampen, orthodontie, logopodie, ...

Kersverse ouders kunnen ook nog rekenen op tal van geboortevoordelen (geboortepremie, terugbetaling luiers, kraamhulp, thuisoppas zieke kinderen, ...).

 **Neutraal
Ziekenfonds
Vlaanderen**
UW PARTNER VOOR ZEKERHEID

Laat uw geld weer voor u werken. Kies voor een wendbare belegging met bodembewaking.

U wilt dat uw geld weer even hard werkt als uzelf? Vertrouw dan op de KBC-beleggingsspecialisten. Hoe ze dat doen? Even uitleggen.

- ❶ Is het klimaat gunstig, dan zetten ze alle zeilen bij om er voor u het maximum uit te halen. Daarbij houden ze nauwlettend de buienradar in de gaten.
- ❷ Gedonder op de beurs? Dan gooien ze het meteen over een andere boeg. Aandelen en obligaties worden dan omgewisseld voor cash. Zoeken naar stabiel rendement is daarbij de motor.
- ❸ Ondertussen bewaken ze 24/7 de bodem zodat neerwaarts risico beperkt blijft. Volgens de speelruimte die u vooraf duidelijk aangeeft.

Door dit actief beheer maakt u het beste van elke situatie. Laat uw geld weer voor u werken. Kom er eens over praten met uw KBC-beleggingsadviseur of KBC-verzekeringsagent.

KBC. Wij spreken uw taal.

